

EL SISTEMA FISCAL EUROPEU

Punts que atempten contra
la justícia social

Alex Madariaga Venegas
ATTAC Catalunya

Constitució Espanyola

Principis impositius

Article 31

Tothom contribuirà al sosteniment de les despeses públiques d'acord amb la seva capacitat econòmica mitjançant un sistema tributari just inspirat en els principis d'igualtat i progressivitat que, en cap cas, tindrà abast confiscatori

Competències de la UE

- ▶ Entre les competències atribuïdes a la UE no hi ha la política fiscal.
- ▶ Aquesta matèria està intrínsecament unida a la sobirania dels Estats i constitueix, d'altra banda, l'únic instrument de política econòmica davant la cessió de la política monetària al Banc Central Europeu després de la implantació de la moneda única.
- ▶ Ara bé, l'article 308 TCE atorga competències en el mercat comú
- ▶ Forma d'aplicació: article 5 TCE: principi de subsidiaritat

Llibertats comunitàries (art 2 TCE)

- ▶ Ara bé, per garantir la lliure circulació de mercaderies, persones, serveis i capitals en un mercat comú cal evitar les distorsions que es derivin de la incidència de un diferent règim fiscal sobre la mobilitat dels béns, serveis, persones i capitals
- ▶ La distorsió fiscal la podem definir com l'existència d'una discriminació d'origen fiscal que altera les condicions de concurrència d'un mercat, de tal manera que provoquen modificacions apreciables en els corrents normals del tràfic

- ▶ Els processos d'integració econòmica han d'anar acompanyats de normes d'harmonització i coordinació fiscal entre els països involucrats
- ▶ L'harmonització fiscal ha estat i seguirà sent un assumpte d'interès a la UE com a instrument per assolir l'objectiu d'un mercat únic o la unió política europea.
- ▶ Per dur a terme una harmonització hi ha dues estratègies principals: la de la competitivitat, basada en la competència fiscal entre estats, i la institucional que s'assenta sobre acords entre ells.
- ▶ A causa de les dificultats per arribar a acords, la competitivitat ha estat l'estratègia predominant

Harmonització fiscal

- ▶ L'harmonització fiscal a la Unió Europea està prevista al propi Tractat de la Unió, article 93, si bé cenyida a l'àmbit de la **imposició indirecta**
- ▶ Tanmateix, la redacció de l'article 94 planteja també la possibilitat d'harmonització en la fiscalitat directa, encara que no de manera explícita sinó referida al **correcte funcionament del mercat únic**
- ▶ Les decisions en matèria d'harmonització fiscal requereixen **unanimitat**

Harmonització: Èxit relatiu

- ▶ Primer èxit: Els tributs duaners, harmonització total (són tributs propis UE)
- ▶ Èxit relatiu en la imposició indirecta:
  - ▶ IVA (sisena directiva). Règim transitori: les adquisicions intracomunitàries entre professionals
  - ▶ impostos sobre consums específics (tabac, alcohol, hidrocarburs) fixació d'uns tipus mínims

Conceptes importants:

(Els dos sistemes eviten o minoren la càrrega impositiva)

Elusió fiscal: Fa referència a les conductes del contribuent que busca evitar el pagament d'impostos utilitzant maniobres o estratègies permeses per la llei o per les seves llacunes i buits. Concepte de planificació fiscal (i planificació fiscal agressiva)

Evasió fiscal: Fa referència a les maniobres utilitzades pels contribuents per evitar el pagament d'impostos vulnerant la llei. En l'evasió tributària simplement no es compleix amb la llei, la qual cosa és il·legal.

Elusió i evasió fiscal

Alguns empresaris consideren els tributs com un cost empresarial més.

Així, intenten minimitzar al màxim aquest cost.

Els diferents tipus impositius ho faciliten.

Es pot escollir un país en primer lloc pel seu tipus impositiu, però també pel seu ordenament jurídic (seguretat i opacitat) pel seu règim de control i per la flexibilitat d'operar amb paradisos fiscals.

Primer punt: El frau de l'IVA

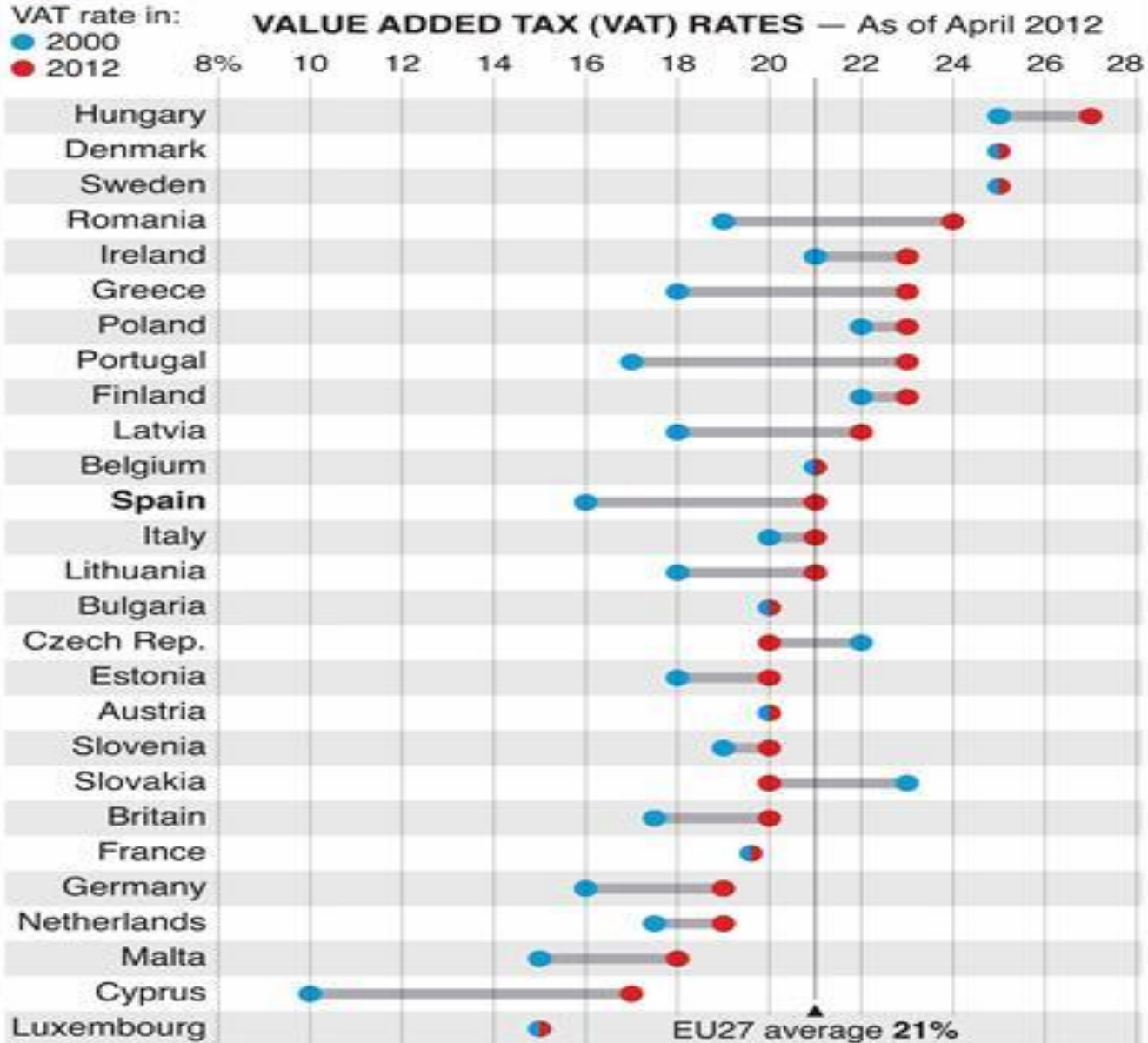

- ▶ La Comissió va adoptar la Comunicació «Política fiscal a la Unió Europea -Prioritats per als propers anys »(COM (2001) 260)
- ▶ En aquesta Comunicació es considera que l'àmbit dels impostos indirectes necessita un alt grau d'harmonització, en particular, que el sistema transitori de l'IVA és «complicat, susceptible de frau i desfasat»

Tipus IVA UE:

VAT RATES IN THE EUROPEAN UNION

Spain announced a rise in the Value Added Tax (VAT) to 21 percent from 18 percent on Wednesday

El fraude carrusel robo (esquema)

Segon punt: Els preus de transferència

Els preus de transferència són els preus als quals una empresa es ven internament entre les diferents filials del grup els béns que fabrica o la prestació de serveis

Les multinacionals carregen les beneficis en aquell país amb un menor tipus impositiu

Les filials en països amb alta tributació tindran pèrdues o pocs beneficis

Top statutory income tax rates and standard VAT rates, %

Tipus
impositius
UE:

	Tax on personal income			Tax on corporate income			VAT**		
	2000	2011	2012***	2000	2011	2012***	2000	2011	2012***
EU27*	44.8	37.5	38.1	31.9	23.4	23.5	19.2	20.7	21.0
EA17*	47.1	42.2	43.2	34.4	25.9	26.1	18.1	19.7	20.0
Belgium	60.6	53.7	53.7	40.2	34.0	34.0	21.0	21.0	21.0
Bulgaria	40.0	10.0	10.0	32.5	10.0	10.0	20.0	20.0	20.0
Czech Republic	32.0	15.0	15.0	31.0	19.0	19.0	22.0	20.0	20.0
Denmark	62.9	55.4	55.4	32.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0
Germany	53.8	47.5	47.5	51.6	29.8	29.8	16.0	19.0	19.0
Estonia	26.0	21.0	21.0	26.0	21.0	21.0	18.0	20.0	20.0
Ireland	44.0	41.0	41.0	24.0	12.5	12.5	21.0	21.0	23.0
Greece	45.0	49.0	49.0	40.0	30.0	30.0	18.0	23.0	23.0
Spain	48.0	45.0	52.0	35.0	30.0	30.0	16.0	18.0	18.0
France	59.0	46.7	46.8	37.8	34.4	36.1	19.6	19.6	19.6
Italy	45.9	45.6	47.3	41.3	31.4	31.4	20.0	20.0	21.0
Cyprus	40.0	30.0	38.5	29.0	10.0	10.0	10.0	15.0	17.0
Latvia	25.0	25.0	25.0	25.0	15.0	15.0	18.0	22.0	22.0
Lithuania	33.0	15.0	15.0	24.0	15.0	15.0	18.0	21.0	21.0
Luxembourg	47.2	42.1	42.1	37.5	28.8	28.8	15.0	15.0	15.0
Hungary	44.0	20.3	20.3	19.6	20.6	20.6	25.0	25.0	27.0
Malta	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	35.0	15.0	18.0	18.0
Netherlands	60.0	52.0	52.0	35.0	25.0	25.0	17.5	19.0	19.0
Austria	50.0	50.0	50.0	34.0	25.0	25.0	20.0	20.0	20.0
Poland	40.0	32.0	32.0	30.0	19.0	19.0	22.0	23.0	23.0
Portugal	40.0	50.0	49.0	35.2	29.0	31.5	17.0	23.0	23.0
Romania	40.0	16.0	16.0	25.0	16.0	16.0	19.0	24.0	24.0
Slovenia	50.0	41.0	41.0	25.0	20.0	20.0	19.0	20.0	20.0
Slovakia	42.0	19.0	19.0	29.0	19.0	19.0	23.0	20.0	20.0
Finland	54.0	49.2	49.0	29.0	26.0	24.5	22.0	23.0	23.0
Sweden	51.5	56.4	56.6	28.0	26.3	26.3	25.0	25.0	25.0
United Kingdom	40.0	50.0	50.0	30.0	26.0	24.0	17.5	20.0	20.0
Norway	47.5	40.0	40.0	28.0	28.0	28.0	:	:	:
Iceland	:	46.1	31.8	30.0	20.0	20.0	:	:	:

* Arithmetic average

** If two VAT rates were applicable during a year the one being in force for more than six months or introduced on 1 July is indicated in the table. Italy: VAT rate was increased in September 2011; Cyprus: VAT rate was increased in March 2012; Finland: VAT rate was increased on 1 July 2010.

*** The cut-off date for taking into account changes in tax rates was 30 April 2012.

: Data not available

Un cas especial: Irlanda

Tipus impositiu de l'impost sobre societats: 12,5%

IVA Incentius especials per exportadors: 0%

Poc o escàs control en el flux amb paradisos fiscals

Importants desgravacions per les inversions en R + D

Resultat: acaben pagant un tipus efectiu del 2-3%

Google, Facebook, Twitter, Microsoft i moltes multinacionals estan domiciliades a Irlanda

El comerç electrònic: el cas d'Inditex

Tercer punt: Figures concretes dins la UE que permeten pagar pocs impostos

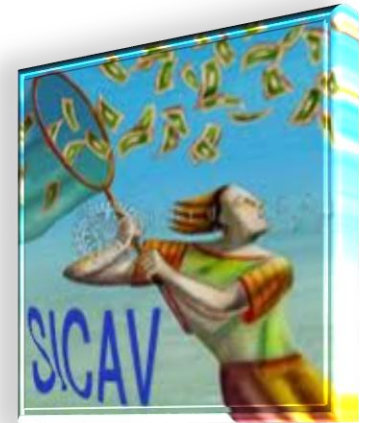

Espanya: Les SICAV

Països Baixos: Les societats Holding

Luxemburg: Societats

Que és una SICAV?

Societat d'inversió Col·lectiva de Capital Variable

Requisits: mínim de 100 socis

Capital mínim 2,4M€

90% de les inversions han de ser valors cotitzats.
No més del 5% en una societat

Tipus de gravamen en l'impost sobre societats: 1%

Control: CNMV

PAISOS BAIXOS

Besloten Vennootschap met

beperkte aansprakelijkheid (BV)

NUEVA RUMASA

En un informe de l'ICEX de gener de 2012, s'explica que Holanda encapçala el rànquing dels fluxos de capital de tot el món juntament amb Irlanda, Luxemburg i Suïssa gràcies a la seva "àmplia gamma d'instruments que permeten un gran ventall d'avantatges fiscals".

Entre ells, el país compta amb l'anomenat '**privilegi de filiació**' per les societats holding.

Per exercir activitat amb forma de sostenir, només cal registrar-lo i tenir una seu, puntualitza l'ICEX, el que en moltes ocasions respon a un 'apartat de correus' (PO BOX). No cal que hi hagi ni tan sols un administrador i el capital mínim que s'exigeix és de 18.000 €.

El 90% de les empreses que cotitzen en el selectiu Ibex-35 té constituïdes societats a Holanda.

Luxemburg

Societat Patrimonial de 1929 (Holding Company i la Societat de Participació Financera de 1990 (Societe de Participation Financière - Soparfi). Han de tenir un capital social mínim de 31,000 EUR.

En la Soparfi , mínim 2 accionistes que no han d'aparèixer al registre. Necessita 3 directors que no han de residir a Luxemburg.

Impostos:

- **Societat Patrimonial**, l'1% del capital inicial i dels successius augments i el 0,2 % del capital cada any
- **Soparfi** 1% del registre del capital inicial i dels successius augments
- **SICAV**: Tributen al **0,05%**. Per la venda les persones físiques tributen com a màxim un 27%

Quart punt: Els centres offshore

Paradisos fiscals en Europa??:

Liechtenstein: les fundacions

Les illes del canal:

Guernsey, Jersey, Illa de Sark, Illa de Man, Alderney, Monaco

La fundació de Liechtenstein

“Una fortalesa de la privacitat”

Stiftung: d'interès públic, religiosa, familiar, cura personal i d'inversió.

Els béns no són del fundador. La identitat pot estar oculta.

Impostos: 1 per mil = (0,0001%) del capital més reserves.

Les Illes del Canal

La City de Londres

- ❖ 1,9 Billions de dòlars en dipòsits. La majoria d'europèus
- ❖ Residència d'alguns esportistes: Jason Button
- ❖ Sark: 575 habitants, 15.000 empreses. Una persona és directora de 2.400 empreses
- ❖ Els comptes secrets del BBVA

Els paradisos fiscals

- La llista oficial de la OCDE: Naurú i Niué (desembre 2011)
- La situació real: Molts països són paradisos fiscals
- La majoria son territoris i ex colònies de la Gran Bretanya: La Commonwealth

Gestió senzilla:

Certificate Of Incorporation

*I, PAOLO CIRIO Assistant Registrar of Companies of the Cayman Islands
DO HEREBY CERTIFY, pursuant to the Companies Law CAP 22, that all requirements of the said
Law in respect of registration were complied with by*

Facebook Cayman Holdings Unlimited I

*an Exempted Company incorporated in the Cayman Islands with Limited Liability with effect from
the 21st day of February Two Thousand Eleven*

*Given under my hand and Seal at George Town in the
Island of Grand Cayman this 21st day of February
Two Thousand Eleven*

A handwritten signature in black ink, appearing to read "P. Cirio".

**Assistant Registrar of Companies,
Cayman Islands.**

Casos concrets:

Rafael Nadal i la Societat de Promoció d'Empreses de Guipúzcoa

Alejandro Sanz i la seva fundació de Liechtenstein

Punts positius

Els que van pel bon camí (convenis d'intercanvi d'informació....o com a mínim la intenció de fer-ho):

- ❖ Andorra
- ❖ Suïssa
- ❖ Ciutat del Vaticà
- ❖ Gibraltar

La taxa Tobin

Taxa de transaccions financeres.

Subjecte passiu: Entitats financeres.

Àmbit territorial: Països firmants.

Tipus impositiu 0,1% obligacions i accions
i 0,01% dels derivats.

Es proposarà al G-20.

✓ Les transaccions financeres suposen l'intercanvi d'instruments financers entre bancs o altres entitats financeres.

✓ Aquests instruments financers comprenen valors, obligacions, accions i derivats.

✓ En canvi, no inclouen les transaccions efectuades normalment pels bancs minoristes en les seves relacions amb empreses o clients particulars, excepte quan es refereixin a la compra o la venda d'obligacions o accions.

L'impost sobre les transaccions financeres es basaria en el principi de la residència fiscal de l'entitat financera o intermediari financer.

En conseqüència, la imposició s'efectuaria a l'Estat membre en què es considerés establerta l'entitat financera participant en la transacció.

La taxa no afecta a les operacions amb divises.

Tampoc certes operacions de reestructuració ni a les transaccions financeres amb el Banc Central Europeu (BCE), bancs centrals nacionals i els dos fons de rescat de l'eurozona, el temporal FEEF i el permanent Mede.

Alex Madariaga Venegas
ATTAC Catalunya